

HOVĚRNÝ

28. září 1995, ročník V
cena 12 Kč

39

(cena čísla
v ročním předplatném 9 Kč)

PÍSMO VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ

Několik desítek autorů shromáždilo Regionální muzeum v Kolíně na stejnojmenné výstavě, kterou 4. září 1995 zahájil Pavel Oadračka, zřejmý původce záslužné akce. Písmo a obraz je téma, které velice vzrušovalo první polovinu šedesátých let ve světě i u nás. V roce 1963 uspořádal Dietrich Mahlow v Německu velkou výstavu *Schrift und Bild* a výstavy v Praze a Bratislavě na sebe nedaly čekat víc než dva roky. Ukázalo se, že písmo jako předmět nikoli literárního, ale výtvarného zájmu má dávnou historii, s akcenty od antiky přes baroko až po avantgardu desátých a dvacátých let.

Zřetel k písmu znamenal i důležitý podnět pro české umění šedesátých let. Český konstruktivismus (vzpomeňme na Jana Kubička, Miloše Urbáška a Vladislava Mirvalda

- ten však v Kolíně chybí) by bez rozvíjení typografického odkazu předválečné avantgardy nedošel při analýze jednotlivého písmového znaku až ke geometrické abstraci a potom k systémovým variacím na pomezí konkrétního a konceptuálního umění; a český informel by bez skripturálních, ke kaligrafii se hlásících děl Jiřího Balcara (Dekrety), Jana Kotíka (Počítadla) a dalších postrádal rovněž důležitý podnět. O lettristické větvi, vyznačené kardinálními jmény Kolář - Hiršal - Grögerová - Burda, ani nemluvě: zde se jednalo o „zvýtvarnění“ básnictví (Josef Hiršal psával o poezii umělé v kontrastu k poezii přirozené).

Kolínská výstava snesla ovšem materiálu mnohem víc, až početně, zavalila nás i ukázkami tvorby současné. A tu se naskytá otázka po jistém pořádku, po pohledu zasvě-

ceně zkoumajícím tu svůdnost písma ve třech jeho podobách a technických prezentacích, po souvislostech historických, tedy vertikálních, i dalších, tedy horizontálních (souvisejících s nejrůznějšími skupinovými, směrovými a slobovými proměnami)... Nebyl by to krásný projekt pro Grantovou agenturu Akademie věd České republiky, sledující problém písma ve výtvarném umění alespoň od poválečné avantgardy (tady nám základní práce Šmejkalovy, Andělovvy, Rousovy nebo Primusovy nechybějí) přes erupci let šedesátých po posedlé pokračování nedávné a současné? Začít by se snad mohlo důkladnou fotografickou dokumentací právě výborné kolínské výstavy.

■ JOSEF HLAVÁČEK

Zorka Ságllová.

„The Hare, as Resurrection Symbol“ akční kresba, akvarel, tužka